



יידוי אבנים וירי זיקוקים - נתונים על העבירות ועל האכיפה

כתיבה: ד"ר נורית יכימוביץ-כהן | אישור: אורלי אלמגור-לוטן, ראש צוות
תאריך: ו' בחשוון תשפ"ב, 12 באוקטובר 2021
עריכה לשונית: מערכת דברי הכנסת

סקירה

תוכן עניינים

1	תמצית	1
3	נתוני משטרת ישראל על תיקי עבירות יידוי אבנים וירי זיקוקים	1.1
4	נתוני משטרת ישראל על פתיחת תיקים	1.2
8	הטיפול בתיקי יידוי אבנים וירי זיקוקים שנפתחו במשטרה	
14	נתוני צה"ל על עבירות יידוי אבנים	2

תמצית

מסמך זה נכתב לבקשת חבר הכנסת אופיר כץ, ומובאים בו נתונים על עבירות של יידו אבנים וירי זיקוקים ועל הטיפול בהן. הנתונים מובאים משלושה מקורות: תיקי חקירה של משטרת ישראל, תיקים שפתחה פרקליטות המדינה ותיקים שנפתחו בפרקליטות הצבאית. נציין כי למשטרת ישראל ולצה"ל יש מערכות מחשוב נפרדות; נתוני המשטרה כוללים את התיקים שנפתחו בכל אחד משבעת מחוזות המשטרה (ובכלל זה תיקים שנפתחו במחוז יהודה ושומרון של המשטרה), ואילו נתוני צה"ל כוללים את יחידות הפרקליטות של יהודה ושומרון. ייתכן שיש חפיפה מסוימת בין נתוני הגופים, אך איננו יודעים את היקפה. משום כך **אי-אפשר לקבל תמונה כוללת בדבר עבירות אלו**, כלומר מה סך התיקים שנפתחו וטופלו. כמו כן, למערכות המחשוב של המשטרה, פרקליטות המדינה וצה"ל יש מגבלות שונות, ולכן אי-אפשר לנתח את כל הנתונים לפי אותם פרמטרים. לדוגמה, למערכות המחשוב של פרקליטות המדינה ושל הפרקליטות הצבאית אין אפשרות להפיק נתונים על מגזר החשודים, ולפרקליטות הצבאית גם אין אפשרות להפיק נתונים על סטטוס הטיפול בתיקים שנפתחו בה.

מסיבות אלו הנתונים שהגיעו מכל גוף וגוף מוצגים במסמך בנפרד. להלן עיקריהם.

נתוני משטרת ישראל על תיקי יידו אבנים וירי זיקוקים

- בין השנים 2015–2021 (עד תחילת מאי) נפתחו במשטרה **7,143 תיקים** שבהם נרשמו עבירות יידו אבנים או ירי זיקוקים (עם או בלי עבירות נוספות); **31% מתיקים אלו הם תיקים גלויים (תיקים שבהם רשום חשוד או נילון)**, וב-**69% מהתיקים לא נרשם חשוד או נילון**. בתיקים אלו נרשמו 9,828 עבירות יידו אבנים וירי זיקוקים: 84% מהן היו עבירות יידו אבן לעבר רכב מנועי, 15% היו עבירות הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות וכ-1% היו עבירות ירי זיקוקים.
- 38% מתיקי המשטרה נפתחו במחוז **ירושלים** ו-23% נפתחו במחוז **הדרום**.
- שנת 2017 הייתה שנת שיא בפתיחת תיקים, ובייחוד במחוזות ירושלים (שם מספר התיקים היה גדול כבר בשנת 2016) והדרום.
- מאפיינים אישיים של החשודים בתיקים (2015 עד מאי 2021):
 - **68% ערבים תושבי ישראל**, 24% יהודים, 5% ערבים פלסטינים (כהגדרת המשטרה) ו-3% אחרים.
 - **22% קטינים ו-78% בגירים**.
- **עד מאי 2021 נסגרו 95% מהתיקים שנפתחו משנת 2015 ואילך**. עילת הסגירה הנפוצה ביותר הייתה **"עבריין לא נודע"**, שנרשמה ב-**73% מהתיקים שנסגרו**. כחמישית מהתיקים נסגרו עקב חוסר ראיות.
- בשנים אלו הוגשו 631 כתבי אישום בגין עבירות אלו, כמעט כולן עקב יידו אבנים. כ-64% מהנאשמים היו ערבים תושבי ישראל וכרבע היו יהודים.
- בכמחצית מכתבי האישום (322 כתבי אישום) היו הרשעות – 80% מהן של נאשמים ערבים תושבי ישראל.
- בין שנת 2015 לחודש מאי 2021 ניתנו 145 פסקי דין בגין עבירות יידו אבנים כעבירה יחידה בתיק. **בכמעט מחצית מהם (69 פסקי דין) נקבע עונש מאסר**. ב-93% מגזרי הדין שבהם נקבע מאסר, משך המאסר שנגזר

היה שנה או פחות. למורשעים קטינים ניתנו עונשי מאסר קצרים יחסית לאלו שניתנו למורשעים בגירים (55% מהמורשעים הקטינים נשפטו למאסר של שישה חודשים או פחות, לעומת 30% מהמורשעים הבגירים).

נתוני פרקליטות המדינה

בין שנת 2015 ליולי 2021 נפתחו בפרקליטות המדינה 1,521 תיקים בגין יידוי אבנים:

- 406 תיקים בגין הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות; עד למועד הפקת הנתונים הוגשו כתבי אישום ב-285 מהם (70%).

- 1,115 תיקים בגין יידוי אבן לעבר רכב מנועי; עד למועד הפקת הנתונים הוגשו כתבי אישום ב-303 מהם (27%).

נתוני משרד הביטחון על תיקי בתי המשפט הצבאיים

משרד הביטחון העביר נתונים על תיקים שנוהלו בבתי המשפט הצבאיים (שפועלים באזור יהודה ושומרון), שבהם העבירה הראשית הייתה יידוי אבנים לעבר רכב מנועי. אין בתחיקת הביטחון סעיפים מקבילים להפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות ולירי זיקוקים.

- בין שנת 2015 למאי 2021 נפתחו בבתי המשפט הצבאיים כ-3,500 תיקים שבהם עבירה זו היא קטגוריית האישום המרכזית; שנות השיא בפתיחת התיקים האלו היו 2015 (909 תיקים) ו-2017 (786 תיקים), ובשנים שלאחר מכן קטן מספרם במידה ניכרת (עד ל-218 תיקים בשנת 2020 ו-109 תיקים בחמשת החודשים הראשונים של 2021).
- **בשנת 2020, ב-83% מהתיקים נקבע עונש מאסר, וברובם נקבע יותר מרכיב ענישה אחד**, למשל: גם מאסר בפועל, גם מאסר על תנאי וגם קנס. ב-83% מגזרי הדין שבהם נקבע מאסר, משך המאסר היה שנה או פחות.
- בתיקי יידוי אבנים של בתי המשפט הצבאיים, **נאשמים רבים הם צעירים**:
 - 34% מהנאשמים הם קטינים.
 - גילם הממוצע של כלל הנאשמים הוא 20.4.

מסמך זה עוסק בעבירות יידוי אבנים וירי זיקוקים, ויוצגו בו נתונים על תיקי העבירות והטיפול בהם, על החשודים, על ההרשעות ועל הענישה. עבירות **יידוי אבנים וירי זיקוקים** מטופלות על ידי משטרת ישראל, **ועבירות יידוי אבנים שנעשות בשטחי יהודה ושומרון** מטופלות גם על ידי צה"ל.

משום כך, הנתונים במסמך מובאים משלושה מקורות:

- המשרד לביטחון הפנים, שהעביר את נתוני משטרת ישראל על התיקים ועל הטיפול בהם בשבעת המחוזות הגיאוגרפיים של המשטרה (צפון, חוף, מרכז, תל אביב, ירושלים, יהודה ושומרון ודרום);
- פרקליטות המדינה, שהעבירה נתונים על המשך הטיפול בתיקים שנפתחו במשטרה;
- משרד הביטחון, שהעביר את נתוני הפרקליטות הצבאית על תיקים שנפתחו בבתי המשפט הצבאיים בגין עבירות יידוי אבנים שנעשו ביהודה ושומרון.

יתכן שיש חפיפה מסוימת בין נתוני שהגיעו מגופים שונים, אך מאחר שלגופים אלו יש מערכות מחשוב נפרדות, לא נוכל להשוות בין נתוניהם ואף לא לקבוע בוודאות מהי כמות התיקים הכוללת שטופלו ושלא טופלו. נציין כי משטרת ישראל משתמשת לאכיפת החוק בסעיפים הרלוונטים בחוק העונשין, תשל"ז–1977 (להלן: חוק העונשין),¹ ואילו הפרקליטות הצבאית מסתמכת על החוק הרלוונטי ליהודה ושומרון: צו בדבר הוראות ביטחון [נוסח משולב] (יהודה ושומרון) (מס' 1651), תש"ע–2009.²

מסיבות אלו נתוני הגופים יוצגו בנפרד.

במסמך לא יוצגו נתונים של הנהלת בתי המשפט, שכן בפניות קודמות של מרכז המחקר והמידע של הכנסת בבקשה לקבלת נתונים בפילוח דומה נענינו כי אין באפשרות הנהלת בתי המשפט להפיק ממערכת המחשוב שלה נתונים על סעיפי עבירה נבחרים.³

1. נתוני משטרת ישראל על תיקי עבירות יידוי אבנים וירי זיקוקים

להלן יוצגו נתוני המשרד לביטחון הפנים על תיקים שנפתחו במשטרה בשל שלושה סעיפי עבירה בחוק העונשין:⁴

- סעיף 275א – הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות – יידוי או ירי אבן או חפץ אחר לעבר שוטר או לעבר כלי רכב משטרתי במטרה להפריע לשוטר כשהוא ממלא את תפקידו כחוק או להכשילו בכך. העונש המירבי על עבירה זו הוא חמש שנות מאסר.
- סעיף 332א – יידוי או ירי של אבן או חפץ אחר לעבר כלי תחבורה בנסיעה, באופן שיש בו כדי לסכן את בטיחותו של הנוסע בכלי התחבורה או את מי שנמצא בקרבת כלי התחבורה, שיש בו כדי לפגוע בכלי התחבורה בנסיבות

¹ חוק העונשין, תשל"ז–1977.

² צו בדבר הוראות ביטחון [נוסח משולב] (יהודה ושומרון) (מס' 1651), תש"ע–2009.

³ יעקב משמוש, מנהל תחום סטטיסטיקה ומחקר בהנהלת בתי המשפט, תשובה על פנייתו של רמי שוורץ, חוקר במרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 3 במאי 2021.

⁴ חוק העונשין, תשל"ז–1977. עבירה נוספת שיש לה רלוונטיות ליידוי אבנים נקבעה בסעיף 329(א)(2) לחוק העונשין – חבלה בכוונה מחמירה (ניסיון שלא כדין לפגוע באדם בקליע, בסכין, באבן או בנשק מסוכן או פוגעני אחר); העונש המרבי על עבירה זו הוא עשר שנות מאסר. הפגיעה באמצעות אבן נוספה לחוק העונשין בשנת 2015 בתיקון מס' 120 לחוק. הנתונים במסמך אינם כוללים את הסעיף הזה, שכן הם אין בהם הבחנה בין פגיעה באבן לבין פגיעה בקליע, בסכין או בנשק מסוכן או פוגעני אחר.

שיש בהן כדי לעורר פחד או תבהלה. על עבירה זו נקבע עונש מאסר של עשר שנים; אם המעשה נעשה במטרה לפגוע בנוסע או במי שנמצא בקרבה, העונש המרבי הוא מאסר של 20 שנים. בהמשך המסמך נכנה עבירה זו יידוי אבנים לעבר רכב מנועי.

- סעיף 490(9) לחוק העונשין (עבירות רחוב) – אחת מעבירות הרחוב היא הפעלת זיקוקים בדרך ציבורית כשהם עלולים לגרום נזק או אי-נוחות. העונש המרבי על עבירה זו הוא חודש מאסר ותשלום הוצאות תיקון הנזק. להלן נכנה עבירה זו ירי זיקוקים.

בהמשך הפרק יוצגו נתונים על תיקים שנפתחו בגין סעיפי עבירה אלו בין שנת 2015 לתחילת מאי 2021. לצורך הפשטות, בחלק מהמקרים יוצגו נתונים על כל הסעיפים יחד ובחלק מהמקרים הם יוצגו בנפרד. יודגש כי הנתונים הם דינמיים ונכונים ליום הפקתם – 3 במאי 2021. בחלק מהמקרים יוצגו נתוני כלל השנים יחד, ובחלק מהמקרים (שבהם יוצגו שינויים עם השנים) הם יוצגו בנפרד; נתוני הטיפול בתיקים יוצגו ללא נתוני השנה האחרונה, שכן סביר להניח שתיקים שנפתחו בשנת 2021 עדיין בטיפול.⁵

עוד יודגש כי שינויים במספר התיקים (כפי שיוצג בהמשך) יכולים לנבוע מכמה גורמים, וביניהם שינוי במספר העבירות שבוצעו בפועל, שינוי במספר התלונות המוגשות למשטרה ושינוי באכיפה (למשל פעילות יזומה של המשטרה).

1.1 נתוני משטרת ישראל על פתיחת תיקים⁶

בין השנים 2015–2021 (עד תחילת מאי 2021) נפתחו במשטרה 7,143 תיקים שבהם נרשמו עבירות יידוי אבנים או ירי זיקוקים. **פחות משליש מהתיקים (2,192 תיקים, 31%) הם תיקים גלויים, כלומר תיקים שבהם נרשם חשוד או נילון, ובהם נרשמו 2,645 חשודים או נילונים.⁷ ב-69% מהתיקים (4,951 תיקים) לא נרשם חשוד או נילון.⁸** נציין כי נתוני התיקים הגלויים יכולים להעיד על היקף התיקים שבהם יש אפשרות לפיענוח ופוטנציאל לפתיחת הליך פלילי נגד העבריינים.

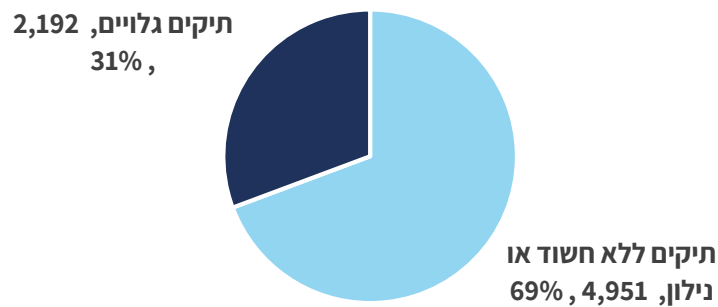
⁵ אשר לנתונים שהופקו במאי 2021, נציין כי בתקופה זו הייתה ישראל בעיצומן של מהומות נרחבות על רקע ארועי הרמדאן, ירי טילים ומבצע שומר החומות, וייתכן שאירועים אלו השפיעו על הנתונים בשנה זו.

⁶ בתשובת המשטרה על שאלות הבהרה נכתב כי אין באפשרות מערכת המחשוב שלה להבחין בין תיקים שנפתחו על ידי שוטרים של משטרת ישראל לבין תיקים שצה"ל העביר לטיפול המשטרה.

⁷ יש תיקים שבהם נרשם יותר מחשוד או נילון אחד.

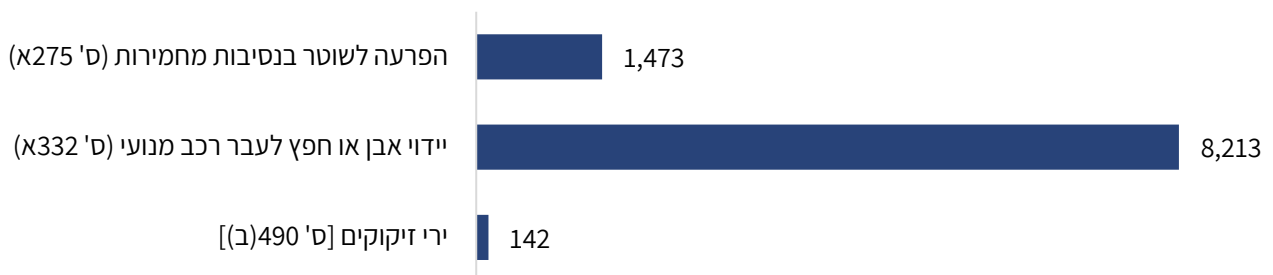
⁸ נתוני שנת 2021 הופקו בתאריך 3 במאי 2021. גל יונה, לשכת השר לביטחון הפנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 6 ביוני 2021.

תרשים 1: יידוי אבנים וירי זיקוקים – תיקים גלויים ותיקים שבהם לא נרשם חשוד או נילון, 2015-מאי 2021⁹



להלן יוצג בתרשים 2 פילוח של נתוני העבירות שנרשמו בכלל התיקים שנפתחו בשנים אלו. סכום העבירות גדול ממספר התיקים, שכן בתיקים רבים נרשם יותר מאחד מסעיפי העבירה.

תרשים 2: תיקי יידוי אבנים וירי זיקוקים לפי סעיף העבירה, 2015-2021 (עד מאי)¹⁰



לפי נתוני התרשים, בשנים האלה נרשמו ב-7,143 התיקים 9,828 סעיפי עבירה; הסעיף הנפוץ ביותר הוא יידוי אבן לעבר רכב מנועי (ס' 332א) – 84% מכלל העבירות.

עבירת ירי זיקוקים [ס' 490(ב)] נרשמה ב-142 תיקים במהלך השנים האלו. בשל מספרם הקטן יחסית של תיקים אלו, להלן יוצגו נתוניהם עם הנתונים על יידוי אבנים.

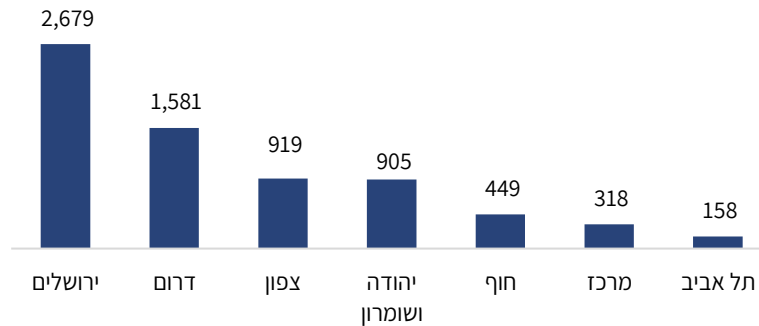
בתרשים 3 יוצגו נתונים על 7,009 תיקי עבירות יידוי אבנים וירי זיקוקים במחוזות המשטרה הגיאוגרפיים.¹¹ הנתונים יוצגו לפי סדר יורד של מספר התיקים במחוז. בטרם יוצגו הנתונים נזכיר כי הם **משקפים רק את התיקים שפתחה המשטרה, ונציין כי ביהודה ושומרון נפתחו תיקים רבים גם על ידי צה"ל (מאות תיקים בשנה). הנתונים על כך יוצגו בפרק 2.**

⁹ גל יונה, לשכת השר לביטחון הפנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 6 ביוני 2021.

¹⁰ שם.

¹¹ הנתונים אינם כוללים את מחוזות המשטרה הלא-גיאוגרפיים המכונים במערכת המחשוב של המשטרה לשכת ראש אח"מ (שבו נפתחו ארבעה תיקים בתקופה הנ"ל) ומחוז מג"ב (שבו נפתחו 89 תיקים).

תרשים 3: נתוני המשטרה על תיקי יידוי אבנים וירי זיקוקים לפי מחוזות גיאוגרפיים, 2015–מאי 2021¹²

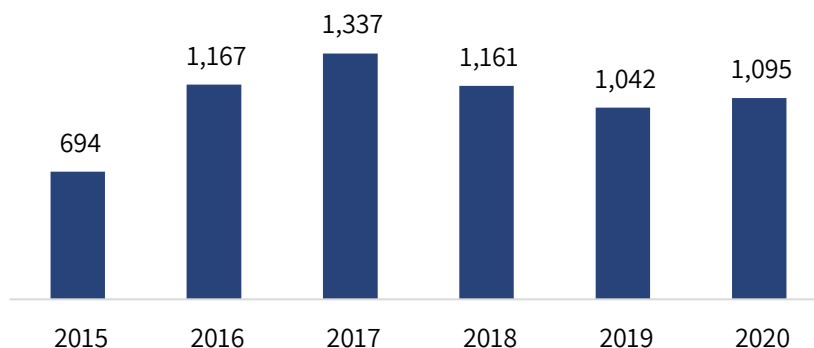


לפי נתוני התרשים על התקופה שבין שנת 2015 למאי 2021, במחוז **ירושלים** נפתחו 2,679 תיקים, שהם 38% מכלל התיקים המוצגים בתרשים, ובמחוז **הדרום** נפתחו 1,581 תיקים, שהם כ-23% מהתיקים.

עוד עולה מנתוני המשטרה כי **שיעור התיקים שנפתחו במחוז ירושלים היה גדול יחסית למחוזות אחרים בכל אחד מסעיפי העבירה הרלוונטיים**.¹³

להלן יוצגו נתונים על תיקי יידוי אבנים וירי זיקוקים שנפתחו בגין העבירות הנ"ל, על ציר הזמן. נתוני שנת 2021 הם חלקיים, ולכן אינם מוצגים בתרשים אלא בטקסט נפרד.¹⁴

תרשים 4: תיקי עבירות יידוי אבנים וירי זיקוקים בשנים 2015–2020¹⁵



¹² נתוני 2021 הופקו בתאריך 3 במאי 2021. גל יונה, לשכת השר לביטחון הפנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 6 ביוני 2021.

¹³ בשנים האלה נפתחו במחוז ירושלים 55% מהתיקים שבהם נרשמה עבירה לפי סעיף 332א(ב) – יידוי אבן לעבר כלי תחבורה בנסיעה במטרה לפגוע בנוסע או במי שנמצא בקרבה; 32% מהתיקים שבהם נרשמה עבירה לפי סעיף 332א(א) – יידוי אבן לעבר כלי תחבורה בנסיעה, בנסיבות שיש בהן כדי לעורר פחד או בהלה; 28% מהתיקים שבהם נרשמה עבירה לפי סעיף 275א: הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות; 37% מהתיקים שבהם נרשמה עבירה לפי סעיף 490(9) – ירי זיקוקים.

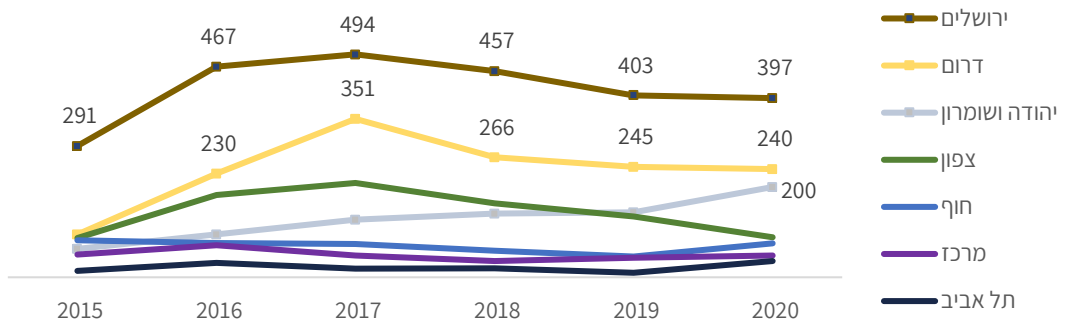
¹⁴ הנתונים יוצגו על שנים מלאות; נתוני שנת 2021 (עד לתאריך 3 במאי) יוצגו בנפרד בטקסט.

¹⁵ גל יונה, לשכת השר לביטחון הפנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 6 ביוני 2021.

לפי הנתונים בתרשים, שנת 2017 הייתה שנת שיא במספר תיקי העבירות האלו (1,337 תיקים). בשנתיים שלאחר מכן קטן מספרם בכ-22% (עד ל-1,042 תיקים בשנת 2019), ובשנת 2020 גדל מספרם במידת מה. בשנת 2021 (עד מועד הפקת הנתונים ב-3 במאי) נפתחו במשטרה 603 תיקים בגין עבירות אלו.¹⁶

עיקר הגידול במספר התיקים נובע מגידול במחוז ירושלים (שהחל כבר ב-2016) ובמחוז הדרום:

תרשים 5: תיקי יידוי אבנים וירי זיקוקים לפי מחוזות המשטרה, 2015-2020¹⁷

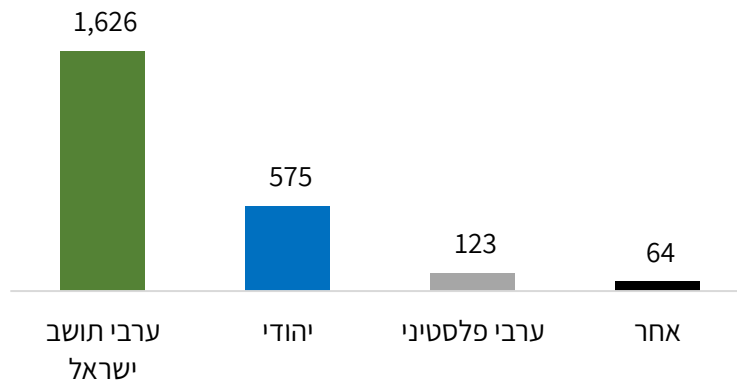


מאפיינים אישיים של החשודים בתיקי יידוי אבנים וירי זיקוקים

להלן יוצגו בתרשימים 6 ו-7 פילוח לפי קבוצות אוכלוסייה ולפי גיל של החשודים בעבירות יידוי אבנים וירי זיקוקים (בתיקים גלויים). לא לכל החשודים נרשמו במערכת המחשוב של המשטרה גם הגיל וגם קבוצת האוכלוסייה, ולכן יש הבדלים קטנים בין סך כל קבוצות הגיל לבין סך כל קבוצות האוכלוסייה.

תרשים 6: חשודים בעבירות יידוי אבנים וירי זיקוקים, לפי קבוצת אוכלוסייה של החשודים,

2015-מאי 2021¹⁸



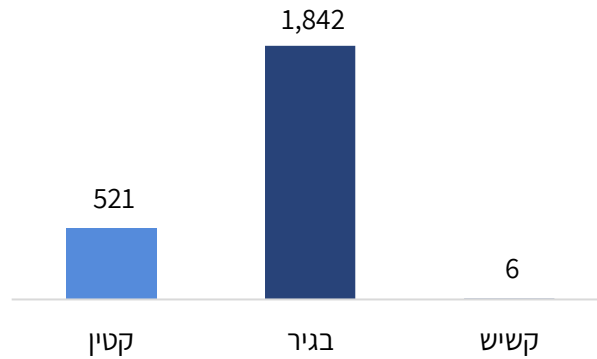
¹⁶ בשנת 2021 (עד מועד הפקת הנתונים) נפתחו בממוצע 150 תיקים לחודש – יותר ממספר התיקים הממוצע לחודש בשנת 2020, שהיה 91.

¹⁷ גל יונה, לשכת השר לביטחון הפנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 6 ביוני 2021.

¹⁸ שם.

לפי נתונים אלו, בשנים שהוזכרו לעיל **68% מכלל החשודים בתיקי עבירות יידוי אבנים וירי זיקוקים שבהם טיפלה המשטרה היו ערבים תושבי ישראל, 24% היו יהודים, 5% היו ערבים פלסטינים ו-3% אחרים.**¹⁹ נזכיר כי נתונים אלו אינם כוללים את התיקים שטופלו במסגרת צה"ל (שיוצגו, כאמור, בפרק 2).

תרשים 7: חשודים בעבירות יידוי אבנים וירי זיקוקים בפילוח לפי גיל, 2015–מאי 2021²⁰



לפי הנתונים בתרשים, **22% מהחשודים בעבירות יידוי אבנים וירי זיקוקים היו קטינים.**

1.2 הטיפול בתיקי יידוי אבנים וירי זיקוקים שנפתחו במשטרה²¹

להלן יוצגו נתונים על הטיפול בתיקי יידוי אבנים וירי זיקוקים שנפתחו במשטרה. ראשית יוצגו נתונים על סגירת התיקים ועל העילות לכך, כפי שנרשמו בתיקי החקירה של המשטרה. לאחר מכן יוצגו נתונים על כתבי אישום שהוגשו, שיעורי ההרשעה בהם ונתונים על הענישה.

סגירת תיקי יידוי אבנים וירי זיקוקים

כאמור, בין שנת 2015 לחודש מאי 2021 נפתחו במשטרה 7,143 תיקים. **נכון למועד הפקת הנתונים במאי 2021 נסגרו כ-95% מהם** – 6,796 תיקים. בטבלה 1 יוצגו נתונים על עילות הסגירה שנרשמו בתיקים אלו (הן תיקים גלויים והן תיקים שבהם לא נרשם חשוד או נילון).

¹⁹ עוד עולה מנתוני המשטרה כי ערבים תושבי ישראל הם 60% מהחשודים בתיקים שבהם נרשמה עבירת הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות (ס' 275), 81% מהחשודים בתיקי עבירת יידוי אבן לעבר רכב מנועי ו-55% מהחשודים בתיקים שבהם נרשמה עבירת ירי זיקוקים.

²⁰ גל יונה, לשכת השר לביטחון הפנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 6 ביוני 2021.

²¹ שם.

טבלה 1: עילות סגירה עיקריות בתיקי יידוי אבנים וירי זיקוקים, 2015–מאי 2021²²

מספר התיקים שנסגרו (ושיעורם מכלל התיקים הסגורים)	עילת הסגירה
4,961 (73%)	עבריין לא נודע
1,353 (20%)	חוסר ראיות
315 (5%)	הנסיבות אינן מתאימות לחקירה או להעמדה לדין ²³
104 (2%)	הנילון החשוד או הנאשם אינו בר עונשין מטעמי גיל
63 (1%)	אחר ²⁴
6,796 (100%)	סך הכול

לפי הנתונים בטבלה, עילת הסגירה העיקרית של תיקי יידוי אבנים של המשטרה היא "עבריין לא נודע" – עילה זו נרשמה בכשלושה רבעים מהתיקים שנסגרו. בכחמישית מהתיקים שנסגרו נרשמה עילת חוסר ראיות.

כתבי אישום והרשעות בתיקי יידוי אבנים וירי זיקוקים²⁵

בין שנת 2015 לחודש מאי 2021 הוגשו **631 כתבי אישום** שבהם נרשמה עבירת יידוי אבנים או ירי זיקוקים:²⁶

- ב- **325** כתבי אישום נרשם ס' 275א (הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות); ב-163 מהם (53%) הורשעו נאשמים.
- ב- **305** כתבי אישום נרשם ס' 332א (יידוי אבן לעבר רכב מנועי); ב-157 מהם (48%) הורשעו נאשמים.
- **ארבעה** כתבי אישום הוגשו בגין ירי זיקוקים; בכתבי אישום אלו לא היו הרשעות.

מספר העבירות של הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות שנרשמו בתיקי המשטרה היה קטן פי שישה ממספר העבירות של יידוי אבן לעבר רכב מנועי, ואולם בשתי העבירות מספר כתבי האישום היה דומה. ייתכן שהדבר נובע מכך שבתיקים שבהם נרשמה עבירת הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות שיעור התיקים הגלויים היה גדול יחסית מהשיעור המקביל בתיקים שבהם נרשמה עבירת יידוי אבן לרכב מנועי.²⁷ אפשר שנוכחות כוחות שיטור במקום העבירה בעת התרחשותה מסייעת באיתור החשוד ובאיסוף הראיות לצורך הגשת כתב אישום.

²² גל יונה, לשכת השר לביטחון הפנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 6 ביוני 2021.

²³ בקטגוריה זו כללנו את העילות האלו: הנסיבות אינן מתאימות לחקירה או להעמדה לדין; נסיבות העניין אינן מתאימות להעמדה לדין; נסיבות העניין אינן מתאימות לפתיחה בחקירה.

²⁴ בקטגוריה זו נכללו העילות האלו: העברה לרשות אחרת (21 תיקים); מות הנילון, החשוד או הנאשם (14 תיקים); סגירה בהסדר מותנה (שמונה תיקים); הנילון, החשוד או הנאשם אינו בר-עונשין מטעמי אי-שפיות (שבעה תיקים); התיישנות (שבעה תיקים); חוסר עניין לציבור – אי-איתור הנילון, החשוד או הנאשם (שישה תיקים).

²⁵ גל יונה, לשכת השר לביטחון הפנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 6 ביוני 2021.

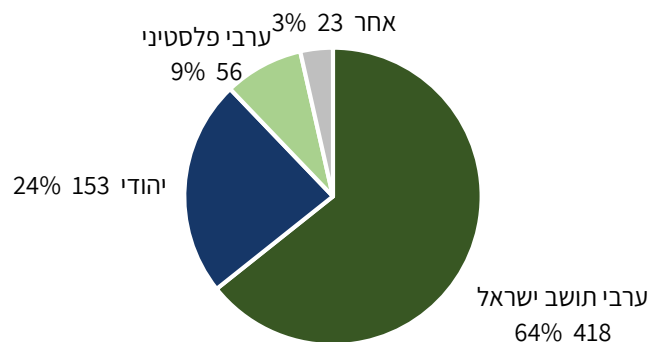
²⁶ סך כתבי האישום שהוזכרו לעיל (634) גדול ממספר כתבי האישום שהוגשו, שכן בכתב אישום אחד יכולים להרשם כמה סעיפי עבירה, ונראה כי בכמה כתבי אישום רשומה יותר מעבירה אחת של יידוי אבנים או ירי זיקוקים.

²⁷ בשנים אלו שיעור התיקים הגלויים בתיקי הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות היה 58% ושיעור התיקים הגלויים בתיקי יידוי אבן לעבר רכב מנועי היה 19% – פי שלושה.

כאמור, בשנים אלו 2,192 מהתיקים שנפתחו היו תיקים גלויים, והוגשו 631 כתבי אישום בגין עבירות יידוי אבנים וירי זיקוקים; אומנם נתוני פתיחת התיקים בשנה מסוימת אינם בהכרח ברי-השוואה לנתוני הטיפול בתיקים באותה שנה (שכן הטיפול בתיק שנפתח בשנה מסוימת יכול להסתיים בשנה שלאחר מכן), אך במבט רב-שנתי אפשר לקבוע **שכתבי אישום מוגשים בפחות משליש מהתיקים הגלויים, ובכמציתם הנאשמים הורשעו**. נזכיר כי נתונים אלה הם דינמיים, וייתכן שכתבי אישום נוספים הוגשו לאחר מועד הפקת הנתונים.

ב-631 מכתבי האישום האלה נרשמו 650 נאשמים (בכתב אישום אחד יכול להרשם יותר מנאשם אחד). להלן פילוח נתוני הנאשמים לפי קבוצות אוכלוסייה.²⁸

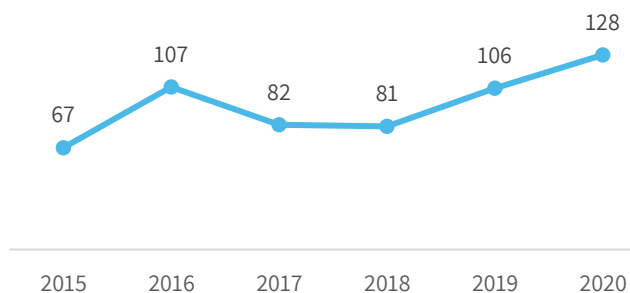
תרשים 8: כתבי אישום בגין עבירות יידוי אבנים וירי זיקוקים, שהוגשו בין 2015 למאי 2021, בפילוח לפי קבוצות האוכלוסייה של הנאשמים²⁹



לפי הנתונים, בשנים האלה כ-64% מהנאשמים בכתבי האישום היו ערבים תושבי ישראל וכרבע היו יהודים. לצורך ההשוואה נזכיר כי שיעור הערבים תושבי ישראל בין החשודים בתיקים היה 68%, שיעור היהודים היה 24%, שיעור הערבים הפלסטינים היה 5% והשיעור של קבוצות אחרות היה 3%.

להלן יוצגו נתונים על 571 כתבי האישום שהוגשו בשנים 2015–2020, על ציר הזמן. נתוני 2021 אינם מלאים, ולכן יוצגו בנפרד בהמשך.

תרשים 9: כתבי אישום שהוגשו בגין יידוי אבנים וירי זיקוקים, 2015–2020³⁰



²⁸ ניתוח זה נעשה בעניין הנאשמים שקבוצת האוכלוסייה שלהם תועדה במערכת המחשוב של המשטרה.

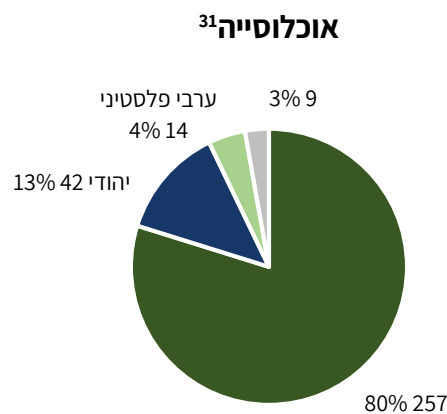
²⁹ גל יונה, לשכת השר לביטחון הפנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 6 ביוני 2021.

³⁰ שם.

בתרשים רואים מגמה מעורבת במספר כתבי האישום לשנה: בין שנת 2015 ל-2016 נרשם גידול של 60%; לאחר מכן מספרם קטן, ואז בין 2018 ל-2020 – גדל ב-58%; בשנת 2021 (עד חודש מאי) הוגשו 60 כתבי אישום בגין העבירות האלה. נזכיר כי שנת השיא ב**פתיחת** התיקים הייתה דווקא שנת 2017 (ראו תרשים 3).

להלן נתונים על **322 נאשמים שהורשעו** בעבירות אלו, בפילוח לפי קבוצות האוכלוסייה שלהם (אין בהכרח התאמה בין ההרשעות לבין כתבי האישום בכל אחת מהשנים, שכן ייתכן שכתב אישום יוגש בשנה אחת וההרשעה תיקבע בשנה שלאחר מכן); ככל הנראה חלק מההליכים עדיין מתנהלים.

תרשים 10: הרשעות בגין עבירות יידוי אבנים וירי זיקוקים, 2015–מאי 2021, בפילוח לפי קבוצות



לפי הנתונים בתרשים, בשנים האלה **80% מההרשעות היו בתיקים שבהם החשודים שנרשמו הם ערבים תושבי ישראל**. לצורך ההשוואה נזכיר כי ב-64% מכתבי האישום שהוגשו בשנים אלו הנאשם היה מקבוצת אוכלוסייה זו. כמו כן, אף ששיעור כתבי האישום שבהם הנאשם יהודי היה 24%, שיעור ההרשעות של נאשמים יהודים מכלל התיקים שנרשמה בהם הרשעה היה 13%.

נתוני ענישה³²

להלן יוצגו נתוני המשטרה על ענישה שנגזרה בגין עבירות יידוי אבנים³³ ככלל, יש קושי לנתח נתוני ענישה בתיקים שיש בהם כמה עבירות, מאחר שבחלק מהמקרים גזרי הדין אינם מפרטים מה הענישה על כל אחת ואחת מהעבירות בנפרד. משום כך, נתוני הענישה שיוצגו להלן כוללים **רק תיקים שבהם עבירת יידוי אבנים היא עבירה יחידה (ללא עבירות נלוות; תיקים אלו הם כ-60% מכלל התיקים שנפתחו)**.

בין שנת 2015 למאי 2021 ניתנו 145 פסקי דין בגין עבירות יידוי אבנים; בכמעט חצי מהם (69 פסקי דין) נקבע עונש מאסר.

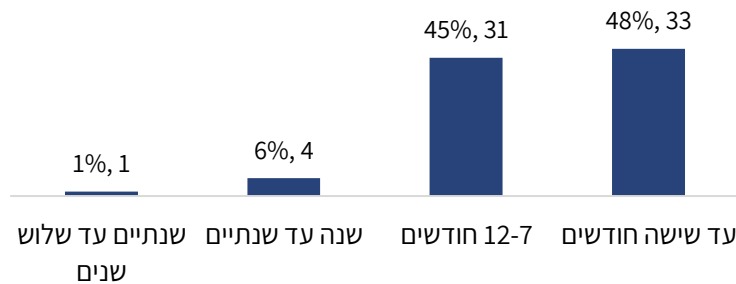
להלן יוצגו בתרשים 11 נתוני המשטרה על **משכי המאסר** שנגזרו ב-69 גזרי הדין.

³¹ גל יונה, לשכת השר לביטחון הפנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 6 ביוני 2021.

³² שם.

³³ בין שנת 2015 למאי 2021 לא היו הרשעות בעבירת ירי זיקוקים ולכן אין נתונים על ענישה בגין עבירה זו.

תרשים 11: משך המאסר בתיקי יידוי אבנים, 2015–מאי 2021³⁴



³⁵ לפי הנתונים, ב-93% מפסקי הדין שבהם נקבע עונש מאסר, משך המאסר שנגזר היה שנה או פחות.

ב-139 מפסקי הדין נרשמה קבוצת האוכלוסייה של הנאשם, ו-124 מהם ניתנו בתיקים של נאשמים לא יהודים.³⁶ מכלל 69 עונשי המאסר שנגזרו, 64 נקבעו למורשעים לא יהודים (על 92% מהם נגזר מאסר של שנה או פחות) וחמישה ליהודים (כולם נשפטו לשנת מאסר או פחות).³⁷

נוסף על עונשי המאסר, בשנים אלו ניתנו 14 פסקי דין שבהם הוגר המאסר בעבודות שירות – 13 מהם של שישה חודשים או פחות ואחד מהם של בין שבעה לתשעה חודשים.³⁸

עוד עולה מנתוני המשרד לביטחון הפנים שכלל עונשי המאסר שנגזרים על קטינים קצרים יחסית לעונשי המאסר של בגירים:

טבלה 2: משך המאסר שנגזר על המורשעים, בפילוח לפי גיל, 2015–מאי 2021³⁹

משך המאסר	קטין	בגיר
עד שישה חודשים	27 (55%)	6 (30%)
שישה חודשים עד שנה	18 (37%)	13 (65%)
שנה או יותר	4 (8%)	1 (5%)
<u>סך הכול</u>	<u>49 (100%)</u>	<u>20 (100%)</u>

³⁴ גל יונה, לשכת השר לביטחון הפנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 6 ביוני 2021.

³⁵ תקופות מאסר אלו נקבעו בפסקי הדין, והן אינן כוללות קיצור מאסר בדרכים שבהן משתחררים מהכלא רוב האסירים (למשל שחרור באמצעות ועדות שחרורים ושחרור מינהלי). שחרור מוקדם מהכלא נסקר בהרחבה במסמך קודם: נורית יכימוביץ-כהן, [סוגיות בכליאה בישראל](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 3 ביוני 2021. לפי נתונים שהוצגו במסמך זה (על התקופה שבין שנת 2017 לאפריל 2019), רק 2% מהאסירים הפליליים ו-8% מהאסירים הביטחוניים משתחררים מהכלא בתום מאסר מלא (כלומר ללא שחרור מוקדם באמצעות ועדת השחרורים, היחידה לשחרור ממאסרים קצרים או שחרור מינהלי).

³⁶ סט נתוני הענישה הועבר לידינו בפילוח לפי הקבוצות "לא יהודי" ו"יהודי או אחר". גל יונה, לשכת השר לביטחון הפנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 6 ביוני 2021.

³⁷ נתוני המאסרים כוללים הפעלת מאסר על תנאי.

³⁸ באפריל 2019 הוארך משך עבודות השירות המרבי שבית המשפט יכול לגזור על מורשעים – משישה חודשים לתשעה חודשים. [חוק העונשין \(תיקון מס' 133 – הוראת שעה\), התשע"ח-2018](#).

³⁹ גל יונה, לשכת השר לביטחון הפנים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 6 ביוני 2021.

בהקשר זה נזכיר את הנחיית פרקליט המדינה שעניינה מדיניות האכיפה בעבירות של יידוי אבנים. הנחיה זו מבקשת להתחשב בפרופיל השכיח של מבצעי העבירות, שפעמים רבות הם צעירים או קטינים ללא מעורבות פלילית קודמת.⁴⁰

נתוני פרקליטות המדינה על תיקים שנפתחו בגין עבירות יידוי אבנים וירי זיקוקים⁴¹

לפי נתוני פרקליטות המדינה, **תיקים רבים נסגרים בלא שיוגש כתב אישום, על פי רוב בשל היעדר ראיות.**⁴² בין שנת 2015 למועד הפקת הנתונים ב-12 ביולי 2021 נפתחו בפרקליטות 1,521 תיקים בגין יידוי אבנים.⁴³

סעיף	275א – הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות	332א – יידוי אבן לעבר רכב מנועי
תיקים שנפתחו בפרקליטות	406	1,115
תיקים שנסגרו ללא כתב אישום	⁴⁴ 129	⁴⁵ 643
כתבי אישום	⁴⁶ 285	⁴⁷ 303
הליכים שיפוטיים שהסתיימו	358 (224 מהם של קטינים)	230 (109 מהם של קטינים)
מורשעים ⁴⁸	178	262

⁴⁰ הנחיות פרקליט המדינה, הנחיה מס' 2.19: מדיניות האכיפה בעבירות של יידוי אבנים, 24 בדצמבר 2009; נובמבר 2009; אוגוסט 2015. עדכון אחרון: חשוון תש"ף, 7 בנובמבר 2019.

⁴¹ עו"ד רעות לונדין, ממלאת מקום מנהלת תחום הנתונים, יחידת הניהול, פרקליטות המדינה, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 15 ביולי 2021.

⁴² יש לבחון את הנתונים על רקע כמה מהערות הפרקליטות על המגבלות שיש לה בתחום הפקת הנתונים: ראשית, אי-אפשר להשוות בין נתוני תיקי המשטרה שהוצגו לעיל לבין נתוני הפרקליטות המסתמכים על המידע שנאסף בתיקי המשטרה, שכן בכל תיק פרקליטות יכולים להיכלל כמה תיקי חקירה של המשטרה, ובכל תיק חקירה יכולים להירשם כמה חשודים, ועל בסיסם של אלו עשוי להיות מוגש יותר מכתב אישום אחד. שנית, הנתונים אינם כוללים התייחסות לתיקים שנפתחו בצה"ל, שכן הפרקליטות אינה מטפלת בתיקים אלו. משום כך הנתונים על תיקי הפרקליטות מוצגים בנפרד וללא אפשרות להשוות בינם לבין תיקי המשטרה או לתיקים שנפתחו בצה"ל. מערכת המחשוב של הפרקליטות אינה מאפשרת להפיק נתונים על קבוצות אוכלוסייה נבחרות, ומשום כך לא יוצגו נתונים בפילוח מגזרי. שם.

⁴³ בנוסף על תיקים אלו, נפתח בפרקליטות המדינה תיק אחד בגין ירי זיקוקים [ס' 490(9)]. בתיק זה נרשמו 21 חשודים ולא הוגש כתב אישום. שם.

⁴⁴ מכלל תיקי ס' 275א שנסגרו ללא כתב אישום, 90 נסגרו עקב חוסר ראיות, 17 עקב חוסר אשמה, ו-17 נסגרו בעילה שנסייבות העניין בכללותו אינן מתאימות להעמדה לדין. מספר לא גדול של תיקים נסגר מהעילות האלו: הוחזר לגוף החוקר, כופר, מות חשוד או נאשם, אין עבירה פלילית, התיישנות, עבריון לא נודע.

⁴⁵ מכלל תיקי ס' 332א שנסגרו ללא כתב אישום, 422 נסגרו עקב חוסר ראיות, 150 עקב חוסר אשמה, ו-56 נסגרו בעילה שנסייבות העניין בכללותו אינן מתאימות להעמדה לדין. מספר לא גדול של תיקים נסגר מהעילות האלו: הוחזר לגוף החוקר, כופר, מות חשוד או נאשם, אין עבירה פלילית, התיישנות, עבריון לא נודע.

⁴⁶ ב-156 מכתבי האישום האלו ס' 275א לא היה הסעיף החמור ביותר שנרשם בכתב האישום.

⁴⁷ ב-92 מכתבי האישום האלו ס' 332א לא היה הסעיף החמור ביותר שנרשם בכתב האישום.

⁴⁸ נתוני המורשעים כוללים גם את מי שהורשע בביצוע העבירה וגם נאשמים שנקבע כי ביצעו את העבירה בלא שתירשם הרשעה.

במבט רב-שנתי נראה כי **כמעט שליש מהתיקים שנפתחו בגין עבירת הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות (ס' 275א) נסגרו ללא כתב אישום, וכך גם יותר מחצי מהתיקים שנפתחו בגין עבירת יידו אבנים לעבר רכב בנסיעה (ס' 332א).** קרוב ל-70% מכלל תיקי יידו האבנים נסגרו עקב **חוסר ראיות**, וכחמישית נסגרו בגלל היעדר אשמה.⁴⁹

2. נתוני צה"ל על עבירות יידו אבנים⁵⁰

כאמור, עבירות יידו אבנים אינן מטופלות רק על ידי משטרת ישראל אלא גם על ידי צה"ל. קציני צה"ל רשאים לנהל חקירות בעניין יידו אבנים יירי זיקוקים, ובתי הדין הצבאיים רשאים להעמיד לדין את הנאשמים בתיקים אלו.

להלן נתונים שהעביר משרד הביטחון על **על תיקים שנפתחו בבתי המשפט הצבאיים** בגין עבירת השלכת חפצים (לרבות יידו אבנים), שנקבעה **בסעיף 212** לצו בדבר הוראות ביטחון [נוסח משולב] (יהודה ושומרון) (מס' 1651), התש"ע (להלן: צו בדבר הוראות ביטחון).⁵¹ סעיף זה כולל כמה צורות של העבירה: זריקת חפצים לעבר נתיב תחבורה (על עבירה זו נקבע עונש מרבי של עשר שנות מאסר) וזריקת חפצים לעבר כלי רכב נוסע (עונש מאסר של 20 שנים). לפי תשובת משרד הביטחון, עבירות אלו והעונשים שבצידין מקבילים לסעיף **א332** לחוק העונשין.⁵² לשם האחידות נכנה עבירות אלו יידו אבנים.

לפי תשובת משרד הביטחון, אין בתחיקת הביטחון עבירות המקבילות לסעיף 275א לחוק העונשין העוסק ביידו אבנים לעבר שוטר או לעבר כלי רכב משטרתי,⁵³ ואף לא לסעיף 490(9) שעניינו יירי זיקוקים.

להלן יוצגו בתרשים 12 נתוני צה"ל, שהעביר משרד הביטחון, על תיקים שנוהלו בבתי המשפט הצבאיים **שבהם קטגוריית האישום המרכזית (והחמורה ביותר בתיק) היא יידו אבנים**, אך היא אינה בהכרח העבירה היחידה בתיק, וזאת לעומת נתוני המשטרה על ענישה, המתייחסים רק לתיקים עם עבירה יחידה. משום כך אין אפשרות להשוות נתונים אלו לתיקי המשטרה או לאחד אותם.⁵⁴

⁴⁹ בשנים אלו הסתיימו 588 הליכים משפטיים ובהם נקבעה אשמתם של 440 נאשמים. עו"ד רעות לונדין, ממלאת מקום מנהלת תחום הנתונים, יחידת הניהול, פרקליטות המדינה, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 15 ביולי 2021.

⁵⁰ רס"ן נועה הרפז-יוז, רמ"ד כנסת ממשל וציבור, לשכת הרמטכ"ל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 18 ביולי 2021. הועבר בדוא"ל על ידי רות בר, עוזרת שר הביטחון, ב-19 ביולי 2021.

⁵¹ [צו בדבר הוראות ביטחון \[נוסח משולב\] \(יהודה ושומרון\) \(מס' 1651\), תש"ע - 2009](#).

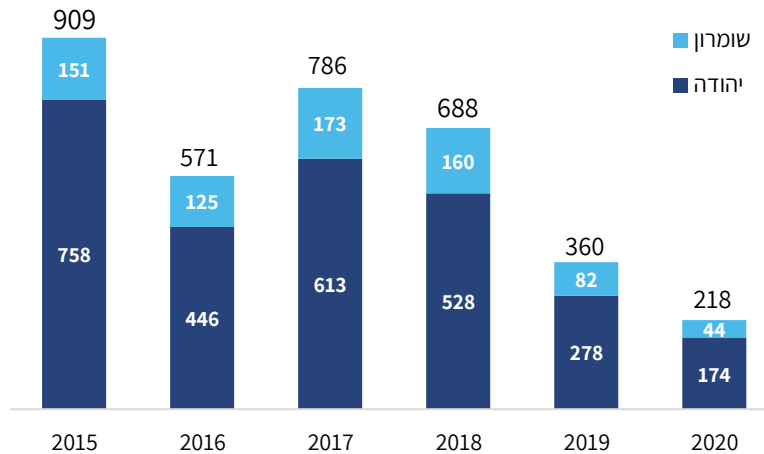
⁵² רס"ן נועה הרפז-יוז, רמ"ד כנסת ממשל וציבור, לשכת הרמטכ"ל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 18 ביולי 2021. הועבר בדוא"ל על ידי רות בר, עוזרת שר הביטחון, ב-19 ביולי 2021.

⁵³ לפי תשובת משרד הביטחון, הסעיף המקביל לסעיף 275א לחוק העונשין הוא סעיף 218 [לצו בדבר הוראות ביטחון \[נוסח משולב\] \(יהודה ושומרון\) \(מס' 1651\), תש"ע-2009](#); סעיף זה עוסק בהפרעה לחייל, אך אינו עוסק ביידו אבנים או חפצים אחרים. סעיף 218 אינו כולל בנתונים שהעביר משרד הביטחון. שם.

⁵⁴ רס"ן נועה הרפז-יוז, רמ"ד כנסת ממשל וציבור, לשכת הרמטכ"ל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 18 ביולי 2021. הועבר בדוא"ל על ידי רות בר, עוזרת שר הביטחון, ב-19 ביולי 2021.

בתרשים מוצגים נתונים על 3,532 תיקים שהגיעו לבתי המשפט הצבאיים ביחידת יהודה וביחידת שומרון (האזורים שבהם חל צו הוראות ביטחון).⁵⁵

תרשים 12: נתוני צה"ל על תיקי יידוי אבנים, 2015–2020⁵⁶



לפי נתוני התרשים, בשנים אלו נרשמה מגמה מעורבת במספר התיקים שנפתחו ביהודה ושומרון בגין יידוי אבנים. שנות השיא במספר התיקים היו 2015 (909 תיקים) ו-2017 (786 תיקים). נזכיר כי שנת 2017 הייתה שנת שיא גם בנתוני המשטרה המתייחסים לכל המחוזות, ובעיקר למחוזות ירושלים והדרום. לא כך היה בשנת 2015, שבה נרשם מספר התיקים הגדול ביותר בנתוני צה"ל על יהודה ושומרון והמספר הקטן ביותר בנתוני המשטרה.

אחרי שנת 2017 מספר תיקי הפרקליטות הצבאית קטן במידה ניכרת, ובשנת 2020 הגיע מספרם ל-218; בשנת 2021 (עד סוף חודש מאי, בתקופה שחופפת חלקית את מהומות מאי ומבצע שומר החומות) נפתחו בצה"ל 109 תיקי יידוי אבנים. נזכיר שמשנת 2017 מספר התיקים המשטרתיים קטן ולאחר מכן גדל (ראו פרק 1).

לפי נתוני צה"ל, **גילם הממוצע של הנאשמים הוא 20.4, ושיעור הקטינים בקרבם גבוה – בממוצע 34% בשנים שלגביהן הופקו הנתונים**. נזכיר כי שיעור הקטינים שנחשדו בעבירות אלו בתיקי המשטרה (שרובם לא נפתחו ביהודה ושומרון) היה קטן יותר – 22% בכלל השנים (ראו פרק 1).⁵⁷

עוד עולה מנתוני צה"ל שכמעט בכל התיקים שנפתחו בעבירת יידוי אבנים הענישה נקבעה בהסדר טיעון סגור, שבמסגרתו נקבעים גם אשמת הנאשם וגם רכיבי הענישה. במספר תיקים קטן הטיפול הסתיים בזיכוי של הנאשמים. נתוני צה"ל על הענישה הועברו לידינו כקבצים שמפרטים באופן מילולי את הענישה שהוטלה בכל תיק ותיק, באופן שמקשה על עיבוד אגרגטיבי של גזרי הדין. על כן כדי להמחיש את הענישה הרווחת בעבירות אלו, נציג כדוגמה סיכום שנעשה באופן ידני על גזרי דין שניתנו בשנת 2020 (השנה האחרונה שיש עליה נתונים מלאים). בשנה זו **נפתחו 218**

⁵⁵ [צו בדבר הוראות ביטחון \[נוסח משולב\] \(יהודה ושומרון\) \(מס' 1651\), תש"ע-2009.](#)

⁵⁶ רס"ן נועה הרפז-יוז, רמ"ד כנסת ממשל וציבור, לשכת הרמטכ"ל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 18 ביולי 2021. הועבר בדוא"ל על ידי רות בר, עוזרת שר הביטחון, ב-19 ביולי 2021.

⁵⁷ לאורך השנים שיעור הקטינים בין הנאשמים נע בין 25% (בשנת 2021, עד סוף חודש מאי) ל-38% (בשנת 2017). שם.

תיקים, וב-181 מהם (83%) נקבע עונש מאסר;⁵⁸ ברוב התיקים נגזרו כמה עונשים במקביל, ובדרך כלל המורשעים נידונו לעונש מאסר,⁵⁹ עונש מאסר על תנאי וקנס ולעיתים גם התחייבות להימנע מעבירה.⁶⁰

- על פי רוב, משך המאסר שנגזר היה פחות משנה (ב-151 מאסרים, 83% מגזרי הדין שנקבע בהם מאסר); ב-30 תיקים נגזר מאסר של בין שנה לשנתיים, ובשלושה תיקים נגזר מאסר ארוך יותר (24 חודשים, שלוש שנים ותשע שנים).

- בשנת 2020 נגזר עונש מאסר על 62 נאשמים קטינים. המאסר הארוך ביותר שנגזר על נאשם קטין היה של 14 חודשים, אך יש גם לא מעט מאסרים שאורכם בין כמה ימים לכמה שבועות; ב-27 תיקים של נאשמים קטינים נקבע עונש מאסר של שלושה חודשים או פחות מכך.

כאמור, לפי הנתונים על תיקי הפרקליטות הצבאית, בשנת 2020 לבדה נגזר מאסר על 62 נאשמים קטינים. לצורך ההשוואה נזכיר כי בכל התקופה שבין 2015 למאי 2021 נגזר מאסר על 49 קטינים בכל מחוזות המשטרה (ראו פרק 1.2).

מרכז המחקר והמידע של הכנסת ביקש ממשרד הביטחון נתונים גם בחלוקה גיאוגרפית ובחלוקה לפי קבוצות אוכלוסייה (יהודי, ערבי תושב ישראל, ערבי שאינו תושב ישראל). לפי תשובת המשרד, מערכת המחשוב של צה"ל אינה מאפשרת לספק נתונים אלו. כמו כן, אין למערכת המחשוב אפשרות לספק נתונים על סטטוס הטיפול בתיקים ועל תיקים שלא הוגשו בהם כתבי אישום ואשר נסגרו על ידי פרקליטות איזור יהודה ושומרון או משטרת ישראל לפי עילות הסגירה.⁶¹

⁵⁸ בשני תיקים נקבע כי הנאשם זכאי, וב-34 תיקים לא נקבע גזר דין (עד מועד הפקת הנתונים בסוף מאי 2021). רס"ן נועה הרפז-יז, רמ"ד כנסת ממשל וציבור, לשכת הרמטכ"ל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 18 ביולי 2021. הועבר בדוא"ל על ידי רות בר, עוזרת שר הביטחון, ב-19 ביולי 2021.

⁵⁹ יודגש כי נתונים אלו הם על ענישה שנגזרה על הנאשמים ולא בהכרח על העונש שריצו בפועל, שכן ייתכן שחלק מהנאשמים השתחררו בשחרור מוקדם.

⁶⁰ רס"ן נועה הרפז-יז, רמ"ד כנסת ממשל וציבור, לשכת הרמטכ"ל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 18 ביולי 2021. הועבר בדוא"ל על ידי רות בר, עוזרת שר הביטחון, ב-19 ביולי 2021.

⁶¹ שם.